

FELADATOK

Teszt

csapatkód: _____

Oldjátok meg figyelmesen a tesztfeladatokat Vámbéry Ármin életével és utazásaival kapcsolatban!

1) **Honnan származik Vámbéry Ármin családja?**

- a) Hamburg b) Bamberg c) Wamberg d) Szentgyörgy

2) **Hol született Vámbéry Ármin?**

- a) Pozsony b) Dunaszerdahely c) Szentgyörgy d) Szentpétervár

3) **Melyik ország területét nem érintette Vámbéry ázsiai utazásai során?**

- a) Irán b) Kazahsztán c) Törökország d) Üzbegisztán

4) **Mi volt eredeti neve Vámbéry Árminnak?**

- a) Vámbergi Hermann b) Wamber Ernő c) Wamberger Hermann d) Wamber Hermann

5) **Milyen álruhában utazott Közép-Ázsiában Vámbéry Ármin?**

- a) diplomata b) kereskedő c) katona d) dervis

6) **Mikor született Vámbéry Ármin?**

- a) 1830. március 19. b) 1832. március 19. c) 1832. május 19. d) 1831. március 19.

7) **Melyik családnál dolgozott Kecskeméten?**

- a) Petrikovich b) Grünfeld c) Schweiger d) Rosenberg

8) **Mi volt Vámbéry Ármin második keleti utazásának végpontja?**

- a) Persepolis b) Shiraz c) Teherán d) Isfahan

9) **Melyik tudományág megalapítójaként tartják számon Vámbéry Ármint?**

- a) arabisztika b) turkológia c) szlavisztika d) iranisztika

10) **Mivel tartotta el a családot Vámbéry Ármin édesanyja Szentgyörgyön?**

- a) kocsmároskodás b) takarítás c) piócakereskedés d) varrás

11) **Milyen betegségben szenvedett Vámbéry Ármin hároméves korában, amitől bal lába lebénult?**

- a) bárányhimlő b) tüdőgyulladás c) kolera d) csípőfájás

12) **Hogy hívták Vámbéry Ármin mostohaapját?**

- a) Fleischer b) Kaufmann c) Fleischmann d) Fischer

13) **Melyik híres kereskedelmi út térségét kutatta?**

- a) Selyemút b) Fűszerút c) Borostyánút d) Sóút

14) **Hol kapott Vámbéry Ármin állást 11 éves korában?**

- a) Dunaszerdahelyen b) Nyéken c) Zsámbokréten d) Kutjevón

15) **Hol végezte gimnáziumi tanulmányai első két évét?**

- a) Szentgyörgyön b) Pozsonyban c) Dunaszerdahelyen d) Budapesten

16) **Melyik városban figyelte meg a külföldi kalandorokat egy híres kávéházban?**

- a) Teherán b) Pest c) Bagdad d) Isztambul

17) **Melyik intézményt alapította társaival 1872-ben?**

- a) Magyar Földrajzi Társaság b) Magyar Turkológiai Intézet
c) Magyar Tudományos Akadémia d) Magyar Keletkutató intézet

18) **Melyik családnál házitanítóskodott Vámbéry Ármin Zsámbokréten?**

- a) Rosenberg b) Petrikovich c) Schweiger d) Grünfeld

19) **Melyik városból indult első keleti útjára?**

- a) Fiume b) Galac c) Pozsony d) Pest

20) **Milyen foglalkozással kezdte pályáját?**

- a) nőszabó b) házi tanító c) cipész d) pióccatenyész

21) **Melyik településen kezdett Vámbéry Ármin törökül tanulni?**

- a) Kecskemét b) Kutjevó c) Zsámbokrét d) Konstantinápoly

22) **Melyik kávéházban ismerkedett meg Vörösmarty Mihállyal?**

- a) Szegedi b) Orczy c) Café Flamm d) Pilvax

23) **Kinek a segítségével jutott útlevélhez Vámbéry Ármin első keleti utazásához?**

- a) Garay János b) Ballagi Mór c) Hunfalvy Pál d) Eötvös József

24) **Melyik ország területét járta be álruhában?**

- a) Mongólia b) Üzbegisztán c) Kína d) Kazahsztán

25) **Milyen néven volt ismert Vámbéry Ármin keleten, amit első ottani munkaadójától kapot?**

- a) Hadzsi Arminius b) Resid hadzsi c) Resid efendi d) Wamberger Ármin

26) **Első keleti utazása során melyik intézmény választja levelező tagjává Vámbéry Ármint?**

- a) Magyar Földrajzi Társaság b) Magyar Tudományos Akadémia
c) Royal Geography Society d) Budapesti Királyi Magyar Tudomány-Egyetem

27) **Mikor halt meg Vámbéry Ármin?**

- a) 1913. március 19. b) 1919. március 13.
c) 1913. szeptember 15. d) 1915. szeptember 13.

28) **Kit neveznek efendinek keleten?**

- a) az írástudókat b) a szenteket c) akik megjárták a mekkai zarándoklatot d) papokat

29) **Mikor érkezett haza keleti utazásairól Vámbéry Ármin?**

- a) 1864. május 29. b) 1864. december 6. c) 1861. július 7. d) 1861. december 15.

30) **Hol adta ki Vámbéry Ármin első ízben a Közép-ázsiai utazás című könyvét?**

- a) Budapest b) Bécs c) Párizs d) London

Döntsétek el az alábbi állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak! A hamis állításokat javítsátok is ki a lent található helyen (írjátok oda az állítás sorszámát és az állítások vélt helyes javítását)!

1. Vámbéry huzamosabb ideig Konstantinápolyban is élt.	I	-	H
2. A Kizil-kum egy hegység Közép-Ázsiában.	I	-	H
3. A Szir-darja és az Amu-darja fontos folyók Üzbegisztánban.	I	-	H
4. A turkológia a török népeknek csupán a nyelvével foglalkozik.	I	-	H
5. Vámbéry a Selyemút térségét kutatta.	I	-	H
6. Buhara/Bokhara és Szamarkand és Perszeopolisz történelmi karavánvárosok.	I	-	H
7. Vámbéry a Magyar Tudományos Akadémia tagja lett.	I	-	H
8. A Dast-e Kavir magyar jelentése nagy sósivatag.	I	-	H
9. A Vajdaság független ország.	I	-	H
10. Vámbéry egyik műve Buhara/Bokhara történetéről szól.	I	-	H
11. A keleti nyelvek tanszéke a pesti egyetemen működött.	I	-	H
12. A Kara-kum sivatag nagy része Üzbegisztán területén fekszik.	I	-	H
13. A Boszporusz Ázsiát Afrikától választja el.	I	-	H
14. A Selyemút fontos kereskedelmi út volt Kelet és Nyugat között.	I	-	H
15. Vámbéry utazásai során Perzsiát is érintette.	I	-	H

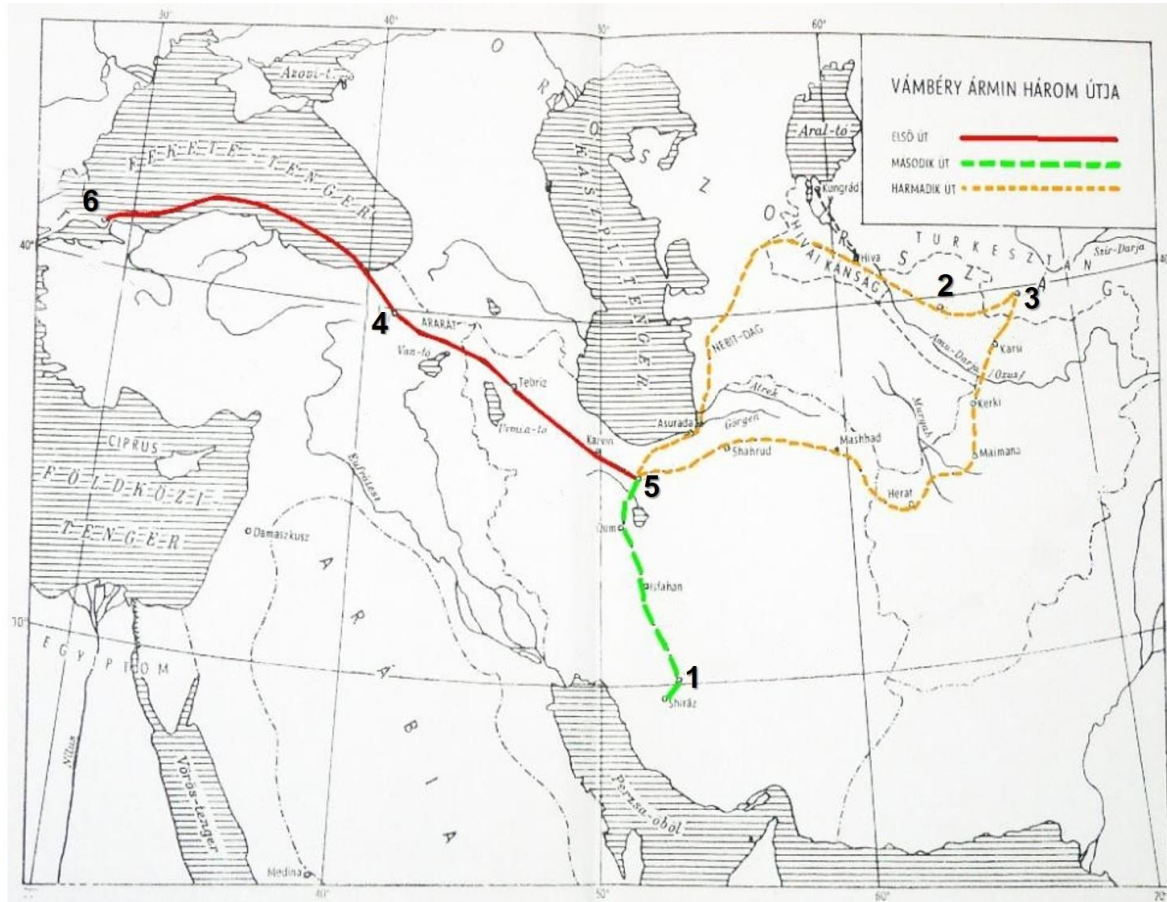
Hamis állítások javítása (az állítás sorszáma és az állítás javítása):

- _____ - _____
- _____ - _____
- _____ - _____
- _____ - _____
- _____ - _____

Útvonal

csapatkód: _____

Nevezétek meg a megszámozott állomásokat (településeket)! Írjátok a betűkkel megjelölt ábrák betűjéhez Vámbéry Ármin útvonala által érintett mai országok neveit és azok fővárosait, valamint a megnevezett települések sorszámát írjátok ahhoz az országhoz, ahol az ma található!

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____

A – ország: _____ + főváros: _____ + települések: _____

B – ország: _____ + főváros: _____ + települések: _____

C – ország: _____ + főváros: _____ + települések: _____

D – ország: _____ + főváros: _____ + települések: _____

Ki vagyok én?

csapatkód: _____

Az alábbi meghatározások a Vámbéry által bejárt Közép-Ázsiára, illetve azok országaira vonatkoznak. Olvassátok el őket, majd a megoldásokat írjátok a lent található helyekre!

1. Hatalmas hegységként magasodom a Kaszpi-tenger déli partjánál.
2. Egy térség vagyok, varázslatos „tündérkéményeimről” vagyok híres.
3. Karavánváros vagyok, nevem egy Vámbéry-mű címében is szerepel.
4. Kiszáradó tó vagyok Közép-Ázsia „közepén”.
5. Történelmi kereskedelmi útvonal vagyok Kelet és Nyugat között.
6. Közép-ázsiai folyóként délről néha el sem érem az Aral-tavat.
7. Nemesvérű türkmén patás vagyok.
8. Közép-ázsiai ország vagyok, fővárosom Taskent.
9. Egy ország vagyok, melyet 1935-ig nyugaton Perzsiának neveztek.
10. Ókori romváros vagyok Irán területén.
11. Karavánvárosom volt Vámbéry utazásainak legkeletibb pontja.
12. Nersanyagpáros vagyunk, melyek a közép-ázsiai országok gazdaságának alapját képezik.
13. Törökország legmagasabb pontja vagyok, állítólag Noé bárkáját is én „fogtam ki”.
14. Szoros átjárórendszerünk sok háború stratégiai pontjai voltak a tengeri útvonalakon.
15. Folyópárosunk északon a hegyekben ered, dél felé óriási termékeny „folyóközt” hoztunk létre, mielőtt egyesülve a Perzsa-öbölbe ömlünk.

Megoldások:

1. _____

9. _____

2. _____

10. _____

3. _____

11. _____

4. _____

12. _____

5. _____

13. _____

6. _____

14. _____

7. _____

15. _____

8. _____

Vámbéry Ármin levelet írt a mai alkalomra Nektek, kedves Versenyzők! Olvassátok el, majd keressétek meg benne 5 jelentős művének címét (a műcímek szavai összekeverve találhatóak meg a szövegben). A címek összegyűjtése után töltsétek ki a táblázatot az alább olvasható adatokkal (a művek kiadási éve, kiadási helye, illetve jellemzésük), hogy mind az 5 Vámbéry mű adatai megfelelő helyre kerüljenek!

Kedves Barátom!

Sokszor gondolok arra, milyen különös érzés lenne, ha ma újra útnak indulhatnék azon a vidéken, amelyet egykor annyira megszerettem. Amikor a Közép-ázsiai térségre gondolok, még mindig eszembe jut az első nagy utazás izgalma, amikor kevés pénzzel, de annál több kíváncsisággal vágtam neki a világnak. Akkoriban minden lépés kaland volt, és gyakran úgy éreztem, mintha nem is a valóságban járnék, hanem a tündérmesék világában.

Az utazásaim során mindig igyekeztem alaposan megfigyelni az emberek szokásait és nyelvét. Egy kis zsebszótár gyakran nagyobb segítségemre volt, mint bármilyen más felszerelés, hiszen a beszélgetések révén sokkal többet megtudtam a helyiek életéről. A különféle török nyelvjárások megértésében sokszor egy német-török szójegyzék is segített, melyet annyiszor forgattam, hogy szinte kívülről tudom.

Hosszú vándorlásaim során jegyzeteltem mindazt, amit láttam és hallottam. Nemcsak a városok és karavánutak érdekelték, hanem az emberek történetei is. Ezekből a találkozásokból születtek azok a megfigyeléseim és személyes élményeim, amelyek később segítettek jobban megérteni a térség kultúráját és mindennapjait.

Emlékeim közül talán a legélénkebbek azok a napok, amelyeket Perzsiában töltöttem. Ott értettem meg igazán, milyen sokszínű világ rejtőzik a karavánutak mentén. A kereskedők között gyakran találkoztam indiai utazókkal is, akik messzi földről hozták áruikat és történeteiket.

Az út azonban nem volt mindig könnyű. A sivatagok forrósága, a hegyvidéki utak fáradalmi és az olykor bizalmatlan fogadtatás sok türelmet kívánt. Talán ezek a kisebb-nagyobb küzdelmeim tették igazán emlékezetessé az utazásaimat.

Ha most írnék új könyvet, talán arról szólna, hogyan változott meg a világ azóta, hogy én bejártam ezeket a vidékeket. De egy dologban biztos vagyok: a kíváncsiság, amely engem hajtott, ma is ugyanaz maradt az utazók szívében.

Baráti üdvözléssel:

Vámbéry Ármin

Évek:

1858, 1865, 1867, 1870, 1905

Kiadási helyek:

Pest, Pest, Budapest, Konstantinápoly, London

Jellemzések:

útleírás Közép-Ázsiáról földrajzi, néprajzi jelleggel, népmesefordítás orientális hangulattal, személyes utazási élménybeszámoló az iráni tartózkodásairól, nyelvészeti szótár, személyes visszaemlékezés

Fejtsétek meg a meghatározások segítségével a keresztrejtvényt. Írjátok le a megoldást, majd magyarázzátok meg egy mondatban, hogyan kapcsolódik Vámbéry Árminhoz!

1. Ebben a városban adott elő Vámbéry elsőként nagy nyilvánosság előtt
2. Az Oszmán Birodalom kormányzati negyedének megnevezése: kapu/porta
3. Ebből a városból származik családja
4. Az előbbi város ma ennek az országnak a területén található
5. Vámbéry Ármin születésének helye
6. Nagy-Britannia uralkodója, aki vendégül látta Vámbéry Ármint
7. Egyik Vámbéry mű címének eleje ... utazás.
8. A török népek nyelvét, kultúráját és történelmét kutató tudomány
9. Ezzel a nyelvvel rokonította Vámbéry Ármin a magyart
10. Vámbéry mű címe: története
11. Ebben a városban rengeteg „kondégnácsoz” házat látott Vámbéry.
12. Üzbegisztán fővárosa
13. Török megszólítás, tanult embert, állami hivatalnokot jelent – Vámbéryt is ezzel illették
14. Édesanyja származott ebből a városból (a település régies – német megnevezése)
15. A kolduló, vándorló arab szerzetes, vallásos ember, zarándok megnevezése
16. Vámbéry családjának vallása
17. Üzbegisztán északnyugati részén lévő kiszáradó állóvíz
18. A népek szokásait, hagyományait, életmódját vizsgáló tudomány
19. Perzsia mai neve
20. Isztambuli városrész, Vámbéry korában az üzleti és európai városrész volt.

Megfejtés: _____

Magyarázat:

MEGOLDÁSOK

Oldjátok meg figyelmesen a tesztfeladatokat Vámbéry Ármin életével és utazásaival kapcsolatban!

1) **Honnan származik Vámbéry Ármin családja?**

- a) Hamburg b) Bamberg c) Wamberg d) Szentgyörgy

2) **Hol született Vámbéry Ármin?**

- a) Pozsony b) Dunaszerdahely c) Szentgyörgy d) Szentpétervár

3) **Melyik ország területét nem érintette Vámbéry ázsiai utazásai során?**

- a) Irán b) Kazahsztán c) Törökország d) Üzbegisztán

4) **Mi volt eredeti neve Vámbéry Árminnak?**

- a) Vámbergi Hermann b) Wamber Ernő c) Wamberger Hermann d) Wamber Hermann

5) **Milyen álruhában utazott Közép-Ázsiában Vámbéry Ármin?**

- a) diplomata b) kereskedő c) katona d) dervis

6) **Mikor született Vámbéry Ármin?**

- a) 1830. március 19. b) 1832. március 19. c) 1832. május 19. d) 1831. március 19.

7) **Melyik családnál dolgozott Kecskeméten?**

- a) Petrikovich b) Grünfeld c) Schweiger d) Rosenberg

8) **Mi volt Vámbéry Ármin második keleti utazásának végpontja?**

- a) Persepolis b) Shiraz c) Teherán d) Isfahan

9) **Melyik tudományág megalapítójaként tartják számon Vámbéry Ármint?**

- a) arabisztika b) turkológia c) szlavisztika d) iranisztika

10) **Mivel tartotta el a családot Vámbéry Ármin édesanyja Szentgyörgyön?**

- a) kocsmároskodás b) takarítás c) piócakereskedés d) varrás

11) **Milyen betegségben szenvedett Vámbéry Ármin hároméves korában, amitől bal lába lebénult?**

- a) bárányhimlő b) tüdőgyulladás c) kolera d) csípőfájás

12) **Hogy hívták Vámbéry Ármin mostohaapját?**

- a) Fleischer b) Kaufmann c) Fleischmann d) Fischer

13) **Melyik híres kereskedelmi út térségét kutatta?**

- a) Selyemút b) Fűszerút c) Borostyánút d) Sóút

14) **Hol kapott Vámbéry Ármin állást 11 éves korában?**

- a) Dunaszerdahelyen b) Nyéken c) Zsámbokréten d) Kutjevón

15) **Hol végezte gimnáziumi tanulmányai első két évét?**

- a) Szentgyörgyön b) Pozsonyban c) Dunaszerdahelyen d) Budapesten

- 16) Melyik városban figyelte meg a külföldi kalandorokat egy híres kávéházban?
a) Teherán b) Pest c) Bagdad d) Isztambul
- 17) Melyik intézményt alapította társaival 1872-ben?
a) Magyar Földrajzi Társaság b) Magyar Turkológiai Intézet
c) Magyar Tudományos Akadémia d) Magyar Keletkutató intézet
- 18) Melyik családnál házitanítóskodott Vámbéry Ármin Zsámbokréten?
a) Rosenberg b) Petrikovich c) Schweiger d) Grünfeld
- 19) Melyik városból indult első keleti útjára?
a) Fiume b) Galac c) Pozsony d) Pest
- 20) Milyen foglalkozással kezdte pályáját?
a) nőszabó b) házi tanító c) cipész d) piócatenyésztő
- 21) Melyik településen kezdett Vámbéry Ármin törökül tanulni?
a) Kecskemét b) Kutjevó c) Zsámbokrét d) Konstantinápoly
- 22) Melyik kávéházban ismerkedett meg Vörösmarty Mihállyal?
a) Szegedi b) Orczy c) Café Flamm d) Pilvax
- 23) Kinek a segítségével jutott útlevélhez Vámbéry Ármin első keleti utazásához?
a) Garay János b) Ballagi Mór c) Hunfalvy Pál d) Eötvös József
- 24) Melyik ország területét járta be áruhában?
a) Mongólia b) Üzbegisztán c) Kína d) Kazahsztán
- 25) Milyen néven volt ismert Vámbéry Ármin keleten, amit első ottani munkaadójától kapot?
a) Hadzsi Arminius b) Resid hadzsi c) Resid efendi d) Wamberger Ármin
- 26) Első keleti utazása során melyik intézmény választja levelező tagjává Vámbéry Ármint?
a) Magyar Földrajzi Társaság b) Magyar Tudományos Akadémia
c) Royal Geography Society d) Budapesti Királyi Magyar Tudomány-Egyetem
- 27) Mikor halt meg Vámbéry Ármin?
a) 1913. március 19. b) 1919. március 13.
c) 1913. szeptember 15. d) 1915. szeptember 13.
- 28) Kit neveznek efendinek keleten?
a) az írástudókat b) a szenteket c) akik megjárták a mekkai zarándoklatot d) papokat
- 29) Mikor érkezett haza keleti utazásairól Vámbéry Ármin?
a) 1864. május 29. b) 1864. december 6. c) 1861. július 7. d) 1861. december 15.
- 30) Hol adta ki Vámbéry Ármin első ízben a Közép-ázsiai utazás című könyvét?
a) Budapest b) Bécs c) Párizs d) London

Döntsétek el az alábbi állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak! A hamis állításokat javítsátok is ki a lent található helyen (írjátok oda az állítás sorszámát és az általatok vélt helyes javítást)!

1. Vámbéry huzamosabb ideig Konstantinápolyban is élt.	I	-	H
2. A Kizil-kum egy hegység Közép-Ázsiában.	I	-	<u>H</u>
3. A Szir-darja és az Amu-darja fontos folyók Üzbegisztánban.	I	-	H
4. A turkológia a török népeknek csupán a nyelvével foglalkozik.	I	-	<u>H</u>
5. Vámbéry a Selyemút térségét kutatta.	I	-	H
6. Buhara/Bokhara és Szamarkand és Perszepolisz történelmi karavánvárosok.	I	-	<u>H</u>
7. Vámbéry a Magyar Tudományos Akadémia tagja lett.	I	-	H
8. A Dast-e Kavir magyar jelentése nagy sósivatag.	I	-	H
9. A Vajdaság független ország.	I	-	<u>H</u>
10. Vámbéry egyik műve Buhara/Bokhara történetéről szól.	I	-	H
11. A keleti nyelvek tanszéke a pesti egyetemen működött.	I	-	H
12. A Kara-kum sivatag nagy része Üzbegisztán területén fekszik.	I	-	<u>H</u>
13. A Boszporusz Ázsiát Afrikától választja el.	I	-	<u>H</u>
14. A Selyemút fontos kereskedelmi út volt Kelet és Nyugat között.	I	-	H
15. Vámbéry utazásai során Perzsiát is érintette.	I	-	H

Hamis állítások javítása (az állítás sorszáma és az állítás javítása):

- 2 - a Kizil-kum nem hegység, hanem sivatag _____
- 4 - a turkológia a török népek nyelvvel, kultúrájával és történelmével is foglalkozik _____
- 6 - Buhara/Bokhara és Szamarkand karavánvárosok, de Perszepolisz nem az _____
- 9 - Vajdaság nem független ország, hanem Szerbián belüli autonóm tartomány _____
- 12 - a Kara-kum sivatag területe Türkmenisztánban fekszik (Üzbegisztánban a Kizil-kum sivatag található) _____
- 13 - A Boszporusz Ázsiát Európától választja el. _____

Olvassátok el az alábbi szöveget, mely tele van idegen eredetű, a keleti világra vonatkozó kifejezésekkel! A feladatokat az, hogy keressétek meg ezen kifejezéseket és fordítsátok le magyarra (vagy próbáljátok körülírni, megmagyarázni ezek jelentését)!

A **mohamedán** világ hétköznapijainak egyik legfontosabb központja a **medresze**. Az itteni élet irányítója nem a **szultán** vagy a **pasa**, hanem a **khodsa**. Az ide érkező fiatalok, miután megszabadultak **kaftán**juktól és levették **fez**üket, annak rendje és módja szerint nekiláttak dolguknak, hogy valódi **efendi** váljon belőlük. Legkiválóbbjaik nem **dervisként** tengetik majd életüket, hanem a **Fényes Kapu** (más forrásokban Magas Kapu vagy Magas Porta) megbecsült beosztottjai lehetnek majd.

mohamedán - Régebbi szó az iszlám vallású emberekre; ma inkább az „iszlám” vagy „muszlim” a használt kifejezés. _____

medresze - Muszlim vallási iskola, ahol főként vallási és nyelvi tanulmányokat folytatnak. _____

szultán – az Oszmán Birodalom uralkodója _____

pasa - A török birodalomban magas rangú katonai vagy közigazgatási vezető címe. _____

khodsa – tanító _____

kaftán - Díszes, hosszú köpeny vagy kabát, amelyet a Közel-Keleten férfiak viseltek. _____

fez - Török, cylinder alakú férfisapka, gyakran piros, bojtos. _____

efendi - Török (udvarias) megszólítás, kb. „úr” vagy „tanult ember”. _____

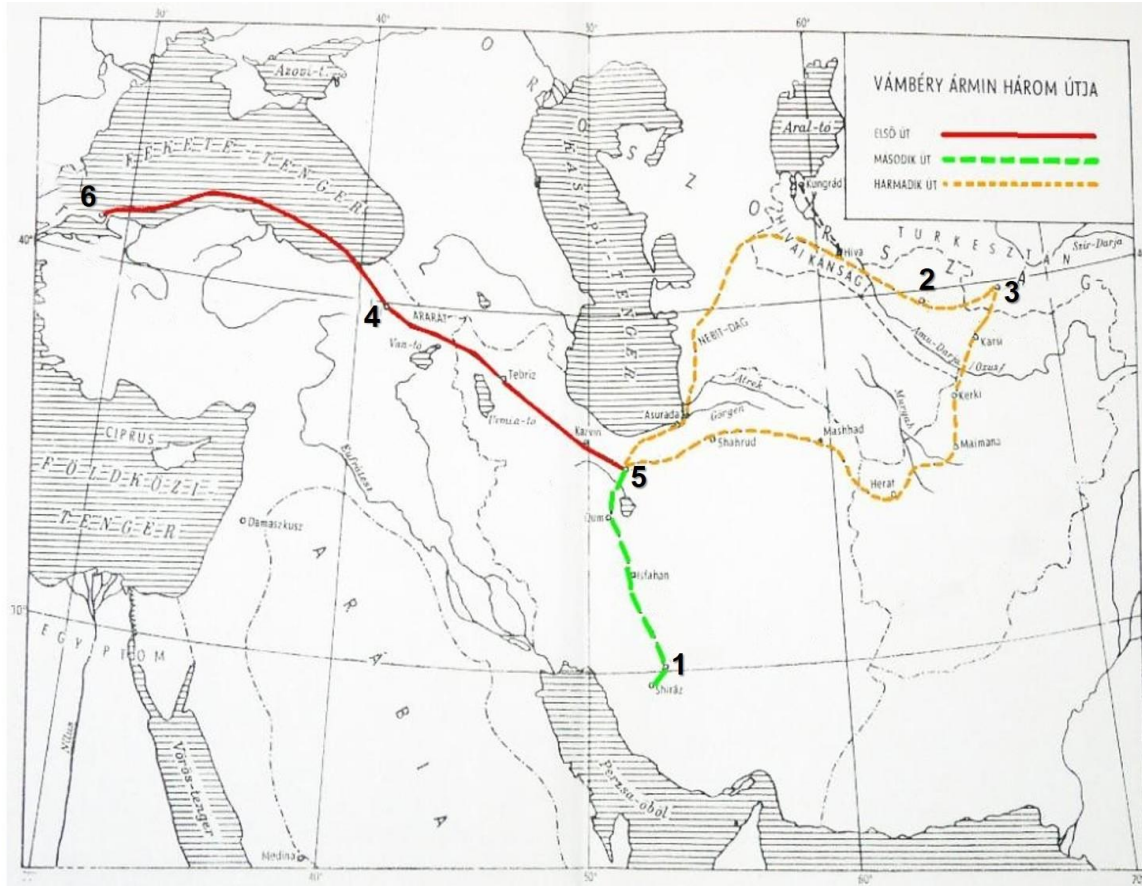
dervis - Muszlim vándorló szerzetes, aki szegénységben él, és gyakran vallási elmélyülésnek szenteli életét.

Fényes Kapu – az Oszmán Birodalom kormányzati központja _____

Útvonal

M E G O L D Ó K U L C S

Nevezétek meg a megszámozott állomásokat (településeket), valamint írjátok a betűkkel megjelölt ábrák betűjeléhez Vámbéry Ármin útvonala által érintett országok neveit és azok fővárosait! (6 település neve + 6 település sorszámának besorolása megfelelő országhoz + 4 ország neve + 4 főváros neve = 20 pont)

- 1 Perszeopolisz
- 2 Bokhara/Buhara/Boxoro
- 3 Szmarkand
- 4 Erzerum
- 5 Teherán
- 6 Konstantinápoly/Isztambul

A – ország: Irán + főváros: Teherán + települések: 1, 5

B – ország: Törökország + főváros: Ankara + települések: 4, 6

C – ország: Türkmenisztán + főváros: Asgabat + települések:

D – ország: Üzbegisztán + főváros: Taskent + települések: 2, 3

Az alábbi meghatározások a Vámbéry által bejárt Közép-Ázsiára, illetve azok országaira vonatkoznak. Olvassátok el őket, majd a megoldásokat írjátok a lent található helyekre!

1. Hatalmas hegységként magasodom a Kaszpi-tenger déli partjánál.
2. Egy térség vagyok, varázslatos „tündérkéményeimről” vagyok híres.
3. Karavánváros vagyok, nevem egy Vámbéry-mű címében is szerepel.
4. Kiszáradó tó vagyok Közép-Ázsia „közepén”.
5. Történelmi kereskedelmi útvonal vagyok Kelet és Nyugat között.
6. Közép-ázsiai folyóként délről néha el sem érem az Aral-tavat.
7. Nemesvérű türkmén patás vagyok.
8. Közép-ázsiai ország vagyok, fővárosom Taskent.
9. Egy ország vagyok, melyet 1935-ig nyugaton Perzsiának neveztek.
10. Ókori romváros vagyok Irán területén.
11. Karavánvárosom volt Vámbéry utazásainak legkeletibb pontja.
12. Nersanyagpáros vagyunk, melyek a közép-ázsiai országok gazdaságának alapját képezik.
13. Törökország legmagasabb pontja vagyok, állítólag Noé bárkáját is én „fogtam ki”.
14. Szoros átjárórendszerünk sok háború stratégiai pontjai voltak a tengeri útvonalakon.
15. Folyópárosunk északon a hegyekben ered, dél felé óriási termékeny „folyóközt” hoztunk létre, mielőtt egyesülve a Perzsa-öbölbe ömlünk.

Megoldások:

1. - Elburz/Elborz _____	9. - Irán _____
2. - Kappadókia _____	10. - Perszepolisz _____
3. - Bokhara/Buhara _____	11. - Szamarkand _____
4. - Aral-tó _____	12. - kőolaj és földgáz _____
5. - Selyemút _____	13. - Ararát _____
6. - Amú-darja _____	14. - Boszporusz és Dardanellák _____
7. - akhal teke _____	15. - Tigris és Eufrátesz _____
8. - Üzbegisztán _____	

Vámbéry Ármin levelet írt a mai alkalomra Nektek, kedves Versenyzők! Olvassátok el, majd keressétek meg benne 5 jelentős művének címét (a műcímek szavai összekeverve találhatóak meg a szövegben). A címek összegyűjtése után töltsétek ki a táblázatot az alább olvasható adatokkal (a művek kiadási éve, kiadási helye, illetve jellemzésük), hogy mind az 5 Vámbéry mű adatai megfelelő helyre kerüljenek!

Kedves Barátom!

Sokszor gondolok arra, milyen különös érzés lenne, ha ma újra útnak indulhatnék azon a vidéken, amelyet egykor annyira megszerettem. Amikor a **közép-ázsiai** térségre gondolok, még mindig eszembe jut az első nagy **utazás** izgalma, amikor kevés pénzzel, de annál több kíváncsisággal vágtam neki a világnak. Akkoriban minden lépés kaland volt, és gyakran úgy éreztem, mintha nem is a valóságban járnék, hanem a **tündérmesék** világában.

Az utazásaim során mindig igyekeztem alaposan megfigyelni az emberek szokásait és nyelvét. Egy kis **zsebszótár** gyakran nagyobb segítségemre volt, mint bármilyen más felszerelés, hiszen a beszélgetések révén sokkal többet megtudtam a helyiek életéről. A különféle török nyelvjárások megértésében sokszor egy **német-török** szójegyzék is segített, melyet annyiszor forgattam, hogy szinte kívülről tudom.

Hosszú **vándorlásaim** során jegyzeteltem mindazt, amit láttam és hallottam. Nemcsak a városok és karavánutak érdekelték, hanem az emberek történetei is. Ezekből a találkozásokból születtek azok a megfigyeléseim és személyes **élményeim**, amelyek később segítettek jobban megérteni a térség kultúráját és mindennapjait.

Emlékeim közül talán a legélénkebbek azok a napok, amelyeket **Perzsiában** töltöttem. Ott értettem meg igazán, milyen sokszínű világ rejtőzik a karavánutak mentén. A kereskedők között gyakran találkoztam **indiai** utazókkal is, akik messzi földről hozták áruikat és történeteiket.

Az út azonban nem volt mindig könnyű. A sivatagok forrósága, a hegyvidéki utak fáradalmi és az olykor bizalmatlan fogadtatás sok türelmet kívánt. Talán ezek a kisebb-nagyobb **küzdelmeim** tették igazán emlékezetessé az utazásaimat.

Ha most írnék új könyvet, talán arról szólna, hogyan változott meg a világ azóta, hogy én bejártam ezeket a vidékeket. De egy dologban biztos vagyok: a kíváncsiság, amely engem hajtott, ma is ugyanaz maradt az utazók szívében.

Baráti üdvözlettel:

Vámbéry Ármin

Műcím	jellemzés	Kiadás éve	Kiadás helye
Közép-ázsiai utazás	útleírás Közép-Ázsiáról földrajzi, néprajzi jelleggel	1865	London
Indiai tündérmesék	népmesefordítás orientális hangulattal	1870	Pest
Német-török zsebszótár	nyelvészeti szótár	1858	Konstantinápoly
Vándorlásaim és élményeim Perzsiában	személyes utazási élménybeszámoló az iráni tartózkodásairól	1867	Pest
Küzdelmeim	személyes visszaemlékezés	1905	Budapest

Egészítsétek ki az alábbi, kizárólag a Vajdaságra, valamint a Délvidék fennmaradó területére vonatkozó táblázatot a felsorolt kifejezések segítségével! Óvatosan dolgozzatok, nem minden kifejezés vonatkozik a Délvidékre vagy a Vajdaságra! (17 pont)

Délvidék	Vajdaság
Rijeka (Fiume)	autonóm tartomány
Kapela-hegység	Kudrici-tető
Plitvicei-tavak	Verseci-hegység
Zengg	Bácska
Eszék	Duna
Csáktornya	Tisza
Dráva	Újvidék
Szlavónia	román nyelv
	szlovák nyelv

Fel nem használt kifejezések:

Temesvár, Karavankák, Maros, Mecsek, Dévény, török nyelv, Nagyvárad, német nyelv,

Fejtsétek meg a meghatározások segítségével a keresztrejtvényt. Írjátok le a megoldást, majd magyarázzátok meg egy mondatban, hogyan kapcsolódik Vámbéry Árminhoz!

(minden jó megoldás egy-egy pontot ér, ahogyan egy-egy pont jár a megfejtésért és a magyarázatért is

– 20x1 + 2x1 = 22 pont)

1. Ebben a városban adott elő Vámbéry elsőként nagy nyilvánosság előtt
2. Az Oszmán Birodalom kormányzati negyedének megnevezése: kapu/porta
3. Ebből a városból származik családja
4. Az előbbi város ma ennek az országnak a területén található
5. Vámbéry Ármin születésének helye
6. Nagy-Britannia uralkodója, aki vendégül látta Vámbéry Ármint
7. Egyik Vámbéry mű címének eleje ... utazás.
8. A török népek nyelvét, kultúráját és történelmét kutató tudomány
9. Ezzel a nyelvvel rokonította Vámbéry Ármin a magyart
10. Vámbéry mű címe: története
11. Ebben a városban rengeteg „kondégnácsoz” házat látott Vámbéry.
12. Üzbegisztán fővárosa
13. Török megszólítás, tanult embert, állami hivatalnokot jelent – Vámbéryt is ezzel illették
14. Édesanyja származott ebből a városból (a település régies – német megnevezése)
15. A kolduló, vándorló arab szerzetes, vallásos ember, zarándok megnevezése
16. Vámbéry családjának vallása
17. Üzbegisztán északnyugati részén lévő kiszáradó állóvíz
18. A népek szokásait, hagyományait, életmódját vizsgáló tudomány
19. Perzsia mai neve
20. Isztambuli városrész, Vámbéry korában az üzleti és európai városrész volt.

Megfejtés: **Német-török zsebszótár** _____

Magyarázat: **Vámbéry Ármin első, 1858-ban Konstantinápolyban (Isztambulban) kiadott műve**

1. L O N D O N
 2. F F É N Y E S
 3. B A M B E R G
 4. N É M E S S Z Á G
 5. S Z E N N Ö R G Y
 6. V I K I Ó R I A
 7. K Ö Z P I Á Z S
 8. T U R K Ö L L Ö G
 9. T Ö R K
 10. B O H A R A
 11. P O Z S O N Y
 12. T A S K E N T
 13. E F F E N D I
 14. L U D N E D
 15. D E R V I S S
 16. Z Ö S I D D Ó
 17. A R A L - T Ö L L Ö T
 18. E F F E N N Ö G R Á F I A
 19. I R E N N
 20. P E R E N N A